

EIROPAS PARLAMENTS

2009 - 2014

Kultūras un izglītības komiteja

2013/2041(INI)

28.5.2013

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par izglītības pārvērtēšanu
(2013/2041(INI))

Kultūras un izglītības komiteja

Referente: *Katarína Neved'alová*

PR_INI

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS 3

PASKAIDROJUMS 8

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par izglītības pārvērtēšanu (2013/2041(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 165. un 166. pantu,
- ņemot vērā Komisijas 2012. gada 20. novembra paziņojumu „Izglītības pārvērtēšana – ieguldījums prasmēs labāku sociālekonomisko rezultātu sasniegšanai” (COM(2012)0669),
- ņemot vērā Komisijas 2012. gada 28. novembra paziņojumu „Gada izaugsmes pētījums (2013. gads)” (COM(2012)0750),
- ņemot vērā Padomes 2013. gada 15. februāra secinājumus par ieguldījumiem izglītībā un apmācībā – atbildi uz paziņojumiem „Izglītības pārvērtēšana – ieguldījums prasmēs labāku sociālekonomisko rezultātu sasniegšanai” un „Gada izaugsmes pētījums (2013. gads)”,
- ņemot vērā Komisijas 2011. gada 23. novembra Paziņojumu par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido „ERASMUS VISIEM”, Savienības programmu izglītības, apmācības, jaunatnes un sporta jomā (COM(2011)0788 – C7-0436/2011 – 2011/0371(COD)),
- ņemot vērā Komisijas 2012. gada 10. septembra paziņojumu „Projekts: Padomes un Komisijas 2012. gada kopīgais ziņojums par atjauninātu regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā (ES jaunatnes stratēģija 2010–2018)” (COM(2012)0495) un attiecīgo Komisijas dienestu darba dokumentu (SWD(2012)0256),
- ņemot vērā Padomes 2012. gada 26. novembra secinājumus par izglītību un apmācību stratēģijā „Eiropa 2020” – izglītības un apmācības ieguldījumu ekonomikas atveseļošanā, izaugsme un nodarbinātībā¹,
- ņemot vērā Komisijas 2011. gada 20. decembra paziņojumu „Izglītība un apmācība gudrā, ilgtspējīgā un iekļaujošā Eiropā” (COM(2011)0902),
- ņemot vērā Komisijas 2010. gada 3. marta paziņojumu „Eiropa 2020 – stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei” (COM(2010)2020),
- ņemot vērā Padomes 2010. gada 11. maija secinājumus par izglītības un apmācības sociālo dimensiju²,
- ņemot vērā Padomes 2011. gada 28. novembra Rezolūciju par atjaunotu Eiropas izglītības

¹ OV C 70, 8.2.2012., 9. lpp.

² OV C 135, 26.5.2010., 2. lpp.

programmu pieaugušajiem (2011/C 372/01)¹,

- ņemot vērā Padomes 2009. gada 12. maija secinājumus par stratēģisku sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā („ET 2020”)²,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2011. gada 1. decembra rezolūciju par priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas novēršanu³,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2011. gada 12. maija rezolūciju par bērnu agrīno izglītošanu Eiropas Savienībā⁴,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2011. gada 12. maija rezolūciju par iniciatīvu „Jaunatne kustībā” – pamatu Eiropas izglītības un apmācības sistēmu uzlabošanai⁵,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2010. gada 18. maija rezolūciju par pamatprasmēm mainīgai pasaulei: darba programmas „Izglītība un apmācība 2010” īstenošanu⁶,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2008. gada 18. decembra rezolūciju par mūžizglītību zināšanām, radošumam un jaunradei – darba programmas „Izglītība un apmācība 2010. gadam” īstenošanu⁷,
 - ņemot vērā Reglamenta 48. pantu,
 - ņemot vērā Kultūras un izglītības komitejas ziņojumu un Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas atzinumu (A7-0000/2013),
- A. tā kā viens no stratēģijas „Eiropa 2020” galvenajiem mērķiem ir zem 10 % samazināt mācības priekšlaicīgi pārtraukušo cilvēku procentuālo skaitu un līdz vismaz 40 % palielināt to jauniešu procentuālo skaitu, kas ieguvuši terciāro izglītību vai atbilstošu profesionālo apmācību;
- B. tā kā 2013. gada martā jauniešu vecumā līdz 25 gadiem bezdarba līmenis ES bija 23,5 %, kaut arī tajā pašā laikā vairāk nekā 2 miljoniem vakanču nevarēja atrast darbiniekus; tā kā vairākās dalībvalstīs bezdarba ilgums pieaug un darba tirgus vajadzību saskaņošana kļūst neefektīvāka;
- C. tā kā pastāvošā ekonomiskā krīze un fiskālās konsolidācijas nolūkā pieņemtie taupības pasākumi vairākās dalībvalstīs rada problēmas ES pilsoņu dzīvē bezdarba, sociālās atstumšanas un nabadzības ziņā;
- D. tā kā pieejamai, elastīgai un augstas kvalitātes izglītībai un apmācībai ir būtiska ietekme uz jauniešu personīgo attīstību, kā arī tā sekmē to aktīvu pilsonību un labklājību;

¹ OV C 372, 20.12.2011., 1. lpp.

² OV C 119, 28.5.2009., 2. lpp.

³ OV C 77 E, 16.3.2012., 27. lpp.

⁴ OV C 377 E, 7.12.2012., 89. lpp.

⁵ OV C 377 E, 7.12.2012., 77. lpp.

⁶ OV C 161 E, 31.5.2011., 8. lpp.

⁷ OV C 45 E, 23.2.2010., 33. lpp.

- E. tā kā ir nepieciešams rūpīgi izpētīt darba tirgus vajadzību nākotnes tendences, lai pielāgotu un modernizētu mācību programmas un piedāvātu konkrētām darbavietām atbilstošās prasmes,

Vispārīgas piezīmes

1. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu, jo īpaši to, ka tajā liela uzmanība pievērsta jauniešu bezdarba novēršanai un pasaules līmeņa profesionālās izglītības un apmācības (PIA), elastīgu mācību iespēju un uz darbu balstītu mācību sekmēšanai, kā arī augsti kvalificētu skolotāju un pasniedzēju trūkuma novēršanai;
2. atgādina, ka lielāks valodas zināšanu līmenis veicina mobilitātes sekmēšanu un nodarbināmības uzlabošanu, un pilnībā atbalsta Komisijas priekšlikumu par jauniem ES valodu zināšanu kritērijiem, saskaņā ar kuriem līdz 2020. gadam vismaz 50 % piecpadsmitgadīgo būtu jāzina viena svešvaloda un vismaz 75 % būtu jāmacās otrā svešvaloda;
3. aicina veidot holistisku pieeju izglītībai un apmācībai un uzsver neformālās un ikdienējās mācīšanās nozīmīgo lomu vispārējā mūžizglītības stratēģijā, kuras mērķis ir sociāli iekļaujoša zināšanu sabiedrība ar stiprām personībām un aktīviem pilsoņiem;
4. aicina dalībvalstis par prioritāti izvirzīt publisko izdevumu ieguldīšanu izglītībā, apmācībā, pētniecībā un inovācijā un atgādina, ka jebkuri budžeta samazinājumi šajās nozarēs ļoti negatīvi ietekmēs Eiropas Savienības ekonomikas atveseļošanu;

Jaunieši – ieguldījums nākotnē

5. atgādina, ka jauniešiem ir liels potenciāls un svarīga loma stratēģijas „Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā attiecībā uz izglītību un nodarbinātību; atgādina dalībvalstīm, ka pastāv cieša saikne starp mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu, darbavietām pielāgotu prasmju trūkumu un jauniešu bezdarbu; atgādina arī, ka agrīnā pirmsskolas izglītība un aprūpe ieliek pamatus turpmākām jauniešu mācībām un attīstībai;
6. aicina atzīt jauniešu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistīšanos mūžizglītības stratēģiju izstrādē un īstenošanā; uzsver arī to papildizglītības sniedzēju lomu neformālās un ikdienējās mācīšanās ietvaros un to brīvprātīgo darbu, palīdzības sniegšanu jauniešiem iegūt transversālas prasmes un individuālas personīgās kompetences, piemēram, kritisko domāšanu un problēmu risināšanas prasmes, komandas darba un sazināšanās prasmes, pašpārlicinātību un līderību;
7. mudina dalībvalstis veicināt PIA pievilcību un aicina pievērst lielāku uzmanību transversālajām un pamata prasmēm, jo īpaši uzņēmējdarbības un IKT prasmēm, kas palīdz jauniešiem ieiet darba tirgū un izveidot savus uzņēmumus;
8. uzsver vajadzību pievērsties zinātnes, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātikas (ZTIM) jautājumiem izglītībā; tomēr aicina arī atrast pareizo līdzsvaru starp teorētisko zināšanu un praktisko prasmju apguvi studiju laikā;
9. uzsver to, cik nozīmīgi ir atbalstīt jauniešus, it īpaši tos, kas nav nedz nodarbināti, nedz

iesaistīti izglītībā vai apmācībā, sekmējot stažēšanos un mācekļību, duālo izglītību un uz darbu balstītas mācības; uzskata, ka šie ir vērtīgi soļi pārejā no izglītošanās uz darba dzīvi;

10. mudina dalībvalstis pilnībā izmantot Eiropas garantiju jauniešiem un atgādina, ka šiem pagaidu darba veidiem būtu jākalpo par pamatakmeņiem ceļā uz pastāvīgu darbu;

Liela nozīme partnerībām

11. uzsver, ka stipru partnerību pamatā ir finanšu resursu un cilvēkresursu sinerģijas un ka tās piedalās mūžizglītības izmaksu segšanā, kas ir jo īpaši svarīgi laikā, kad tiek piemēroti taupības pasākumi; atgādina, ka partnerības arī labvēlīgi ietekmē izglītību un apmācību, sekmējot to kvalitātes un pieejamības uzlabošanu;
12. atzīmē, ka paziņojumā nav izklāstīti konkrēti īstenošanas pasākumi sadarbībai starp izglītības nozari un dažādiem sociāliem un uzņēmējdarbības nozares partneriem; tomēr atzinīgi vērtē zināšanu apvienības un nozaru prasmju apvienības, kas iekļautas Komisijas priekšlikumā par jaunu daudzgadu programmu izglītības, apmācības, jaunatnes un sporta jomā;
13. aicina palielināt izglītības iestāžu, uzņēmējdarbības nozares, sociālo partneru un reģionālo iestāžu savstarpējo sadarbību, lai dalītos ar paraugprakses piemēriem un sekmētu partnerības kā līdzekli pārejai no izglītošanās uz darba dzīvi;

Mūžizglītības perspektīva

14. atzīmē demogrāfiskās pārmaiņas Eiropas Savienībā, sabiedrības novecošanu un zemos dzimstības rādītājus, kā arī tā rezultātā nepieciešamo jaunu prasmju un kompetenču apguvi dzīves laikā;
15. mudina dalībvalstis sekmēt sadarbību un sinerģijas mūžizglītības jomā, jo īpaši paplašināt izglītības pieejamību un pielāgot un modernizēt izglītības iestāžu mācību programmas, lai risinātu mūsdienu pasaules jaunās problēmas;
16. atgādina, ka būtiska ir augstas kvalitātes skolotāju izglītība, kas jāpapildina ar profesionālo apmācību karjeras laikā galvenokārt tāpēc, ka IKT un digitālo plašsaziņas līdzekļu joma strauji mainās;
17. uzsver, ka ir nepieciešama integrēta pieeja dzimumu līdztiesības jautājumiem, un aicina veidot tādu politiku, kas piesaistītu mācībām neaizsargātās un nelabvēlīgākā situācijā esošās grupas; šajā sakarā mudina dalībvalstis ieviest konkrētus pasākumus finanšu atbalsta veidā cilvēkiem no zemāka līmeņa sociālekonomiskajām grupām;
18. uzsver, ka ir nepieciešams pievērst uzmanību mazkvalificētu pieaugušo un starppaaudžu mācību iespējām, un atgādina par iespējām, ko var sniegt digitālās mācības un atvērtie izglītības resursi attiecībā uz izglītības un apmācības pieejamību;
19. aicina lauzt aizspriedumus, kas kavē studentus uzsākt mācības tādās jomās, kuras neuzskata par galvenajām ceļā uz atzītu karjeru un stāvokli sabiedrībā;
20. pilnībā atbalsta Eiropas prasmju un kvalifikāciju telpas izveidi, lai panāktu PIA vai

augstākajā izglītībā iegūto kvalifikāciju pārredzamību un atzīšanu; ierosina attiecīgā gadījumā paplašināt atzīšanu, iekļaujot kvalifikācijas, kas iegūtas ārpus formālās izglītības un apmācības sistēmas;

* * *

21. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai un dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

PASKAIDROJUMS

Priekšvēsture

2012. gada 20. novembrī Komisija sniedza paziņojumu „Izglītības pārvērtēšana – ieguldījums prasmēs labāku sociālekonomisko rezultātu sasniegšanai”. Dokumentā ierosināta konkrēta rīcība Eiropas Savienības līmenī un ieteiktas iniciatīvas, kas veicamas valstu līmenī, šādās trīs galvenajās jomās.

1. Darbavietām pielāgotu prasmju nodrošināšana.
2. Jauni mācīšanas un mācīšanās veidi.
3. Jaunas pieejas finansējuma un partnerību jomā.

Paziņojumā ierosināts veidot darbavietām pielāgotas prasmes, uzlabot pamata rakstītprasmi, lasītprasmi un skaitītprasmi, kā arī stiprināt transversālās un uzņēmējdarbības prasmes. Tajā arī uzsvērts, ka ir nepieciešams attīstīt partnerības, lai izveidotu atbilstošo prasmju stratēģijas, un rosināts apspriesties par izglītības finansēšanu.

Mācīšanas un mācīšanās efektivitāti var uzlabot, panākot labāku prasmju un kvalifikāciju atzīšanu Eiropā. Tas veicinātu mobilitāti un palīdzētu mazināt bezdarbu. Būtu jāveicina atvērto izglītības resursu un jauno tehnoloģiju izmantošana, lai paplašinātu mācību materiālu pieejamību un palielinātu studentu iesaistīšanos. Skolotājiem jābūt pieejamai atbilstoši apmācībai, lai uzlabotu savas prasmes.

Paziņojumā iekļautie jautājumi ir sīkāk iztirzāti sešos citos dienestu darba dokumentos. Paziņojumu papildina 2012. gada izglītības un apmācības pārraudzības instruments, kurā iekļauta nozīmīga informācija par šo tematu.

Referentes komentāri

Šajā situācijā, kad gan Eiropas, gan pasaules ekonomika ir nestabila, viena no lielākajām problēmām ir bezdarbs un cilvēku spēja nodrošināt sev iztikas līdzekļus. Par galveno mērķi jāizvirza bezdarba novēršana, un tā sasniegšanā izšķiroša loma ir izglītībai un apmācībai. Ilgtermiņā izglītība un prasmju attīstība ir pamatakmeņi ceļā uz inovāciju un ekonomisko izaugsmi. Tomēr augstas kvalitātes izglītībai, kas nodrošina darba tirgus vajadzībām atbilstošas prasmes, jābūt cieši saistītai ar personīgo kompetenču un sabiedrības attieksmes attīstību.

Šobrīd izglītības iestādes piedzīvo grūtības: gandrīz ikviena ESAO dalībvalsts laikā no 1980. gada līdz 2005. gadam ievērojami palielināja izglītībā ieguldītos izdevumus, bet tikai dažas valstis panāca, ka rādītāji būtiski uzlabojas. Izmaiņām sistēmā jāuzlabo mūsu izglītības iestāžu kvalitāte, neradot jaunus slogus. Būtu jāpanāk, ka neformālā un ikdienējā mācīšanās un darbs jauniešu organizācijās tiek labāk atzīts un papildina formālo izglītību. Augstskolu un uzņēmumu partnerības un uz darbu balstītas mācības, kā arī labāk izstrādātas mūžizglītības

stratēģijas var radīt jaunus stimulus izglītības un apmācības reformas atbalstam.

Referente uzsver, ka steidzami jānosaka mūsdienu pasaulei atbilstošas prasmes – ne tikai studentiem un jauniešiem, kas uzsāk darba gaitas, bet arī citiem cilvēkiem, kam nepieciešama pārkvalificēšanās, lai uzlabotu personīgo situāciju, piemēram, attiecībā uz nodarbinātību, sociālo iekļaušanos, ģimenes dzīvi, aktīvu pilsonību vai pašapziņu. Jaunu kompetenču un transversālu prasmju apgūšana nodrošinātu ne tikai cilvēku finansiālās, bet arī sociālās un personīgās vajadzības.

2013. gada martā jauniešu vecumā līdz 25 gadiem bezdarba līmenis ES bija 23,5 %. Tajā pašā laikā vairāk nekā 2 miljoniem vakanču nevarēja atrast darbiniekus. Referente uzsver, ka šī problēma ir skaidrs rezultāts pašreizējai situācijai, kurā mūsdienu darba tirgus vajadzības bieži nesaskan ar izglītības iestāžu piedāvātajām iespējām. Dažām vakancēm nepieciešamas prasmes, kādas mūsdienās ir nepietiekamam skaitam jauniešu. Turklāt akūti ir nepieciešami cilvēki, kas būtu izglītoti zinātnes, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātikas (ZTIM) jomā.

Risinot prasmju neatbilstības jautājumu, ir svarīgi pievērst uzmanību kritiskai nesaskaņai starp studentu izpratni par sapņu darbu un darba tirgus prasībām pēc prasmīgiem un labi izglītotiem darbiniekiem. Cita problēma ir stereotipiskie uzskati par sieviešu un vīriešu izglītības virzieniem. Tomēr pievienotās vērtības iegūšana no profesionālās izglītības un apmācības un novēršanās no tikai formālas izglītības palīdzēs mainīt šos uzskatus. Turklāt ir pierādīts – ja darbavietā un komandas darbā kopumā ir vairāk pārstāvēti abi dzimumi, var sasniegt labākus rādītājus un rezultātus.

Referente vēlas atsaukties uz „ES prasmju panorāmas”¹ sniegtajiem statistikas datiem, lai uzsvērtu šādas Eiropā pastāvošās tendences.

1. Palielināts augsti kvalificētu darbavietu skaits (piemēram, juridiskie konsultanti, vecākās amatpersonas un vadītāji).
2. Samazinās kvalificētu roku darba strādnieku darbavietu skaits (piemēram, amatnieki).
3. Vienam no trim nodarbinātajiem ir vai nu pārāk augsta, vai pārāk zema kvalifikācija (kas atspoguļo plaši izplatīto prasmju neatbilstību).
4. Darbā pieņemšanas prakse privātajā sektorā ātrāk un labāk pielāgojas uzņēmējdarbības ciklam salīdzinājumā ar publisko sektoru.
5. Galvenās profesijas, kurās grūti atrast darbiniekus, ir, piemēram, veselības jomā (jo īpaši ārsti, farmakologi un medmāsas), IKT jomā (jo īpaši IT konsultanti un programmētāji), inženierzinātņu jomā (jo īpaši specializēti inženieri) un finanšu jomā (uzņēmējdarbības profesionāļi, piemēram, grāmatveži).

Neformālā un ikdienējā mācīšanās, jauniešu organizāciju darbs, kvalitatīva stažēšanās, mācekļība un brīvprātīgais darbs būtu jāatzīst kā līdzekļi, kas veido pirmo saikni starp studentu dzīvi un darba tirgu un attīsta jauniešu inovatīvo domāšanu. Turklāt darba pieredze, kas iegūta studiju laikā, palīdz jauniešiem apgūt prasmes, kuras nepieciešamas pārejā uz darba dzīvi. Individuālas personīgās kompetences, piemēram, kritiskā domāšana, darbs komandā,

¹ www.euskillspanorama.ec.europa.eu.

problēmu risināšana, saziņa, pašpārliedzinātība, iniciatīvas uzņemšanās un līderība, ir nepieciešamas arī, lai labāk sagatavotos ne tikai profesionālajai, bet arī privātajai dzīvei.

Referente vēlas mudināt dalībvalstis piešķirt finansējumu uz darbu balstītu mācību un duālās izglītības modeļu sekmēšanai, jo tie ir ļoti derīgi pārejā no izglītošanās uz darba dzīvi. Turklāt ir svarīgi ieguldīt gan kvalitātē, gan standartizācijā, ko nepieciešams turpmāk attīstīt.

Valodu prasmes ir izšķirošas, jo tās veicina darbinieku un studentu mobilitāti, uzlabojot to nodarbināmību un sniedzot tiem pašpārliedzinātību darbavietā. Piemērotas valodu prasmes ļauj Eiropas pilsoņiem pilnībā izmantot profesionālās iespējas ārzemēs. Kritēriju pieņemšana ir svarīgs solis virzībā uz labākām valodu prasmēm Eiropā. Tas stimulēs studentu mācību rezultātu uzlabošanu un palīdzēs izpildīt Barselonas mērķi par dzimto valodu un divām svešvalodām.

Referente vēlētos uzsvērt šādus galvenos mērķus:

- jauniešu bezdarba jautājuma risināšana attiecībā uz iepriekš minētajiem 23,5 % Eiropas jauniešu;
- novecojušu izglītības sistēmu uzlabošana un izglītības iestāžu piedāvāto iespēju saskaņošana ar pašreizējo darba tirgu, kā arī tādu jaunu sistēmu izstrāde ar mērķi novērst šādas situācijas atkārtosanos nākotnē, kurās izmanto jaunas mācību metodes, iesaistot izglītības procesā sociālos, reģionālos un uzņēmējdarbības partnerus, un mūžizglītības iespējas;
- izglītības un apmācības politikas uzdevuma paplašināšana tā, lai tai būtu īpaša loma aktīvas pilsonības, personīgās attīstības un labklājības sekmēšanā un strukturēta sociālā dialoga uzlabošanā.

Arvien vairāk jauniešu nav nedz nodarbināti, nedz iesaistīti izglītībā vai apmācībā. Eiropas Savienība nevar atļauties „zudušās paaudzes” izveidošanos nākotnē. Referente piekrīt paziņojumā minētajam, ka galvenais līdzeklis, lai to novērstu, ir efektīva, pieejama un kvalitatīva izglītība, kas atbilst darba tirgus vajadzībām. Tomēr referente vēlas uzsvērt to, ka ne tikai darba tirgus vajadzības ir svarīgas – jāpievēršas arī sociālās iekļaušanas un aktīvas pilsonības jautājumiem.

Referente uzsver, ka nepieciešams pievērsties arī pieaugušo izglītības un mūžizglītības programmām, kas palīdz pieaugušajiem pārkvalificēties, lai viņi savas darba dzīves laikā varētu pretendēt uz citiem amatiem. Turklāt izglītībai un apmācībai vajadzētu būt pieejamākai neaizsargātajām grupām, piemēram, sociāli nelabvēlīgākā situācijā esošām personām, personām ar invaliditāti, minoritātēm, vecākiem pilsoņiem un sievietēm, un būtu jāpalielina šo grupu iespējas dzīvot pilnvērtīgi.

Referente uzsver, ka Eiropas izglītības sistēmu pārvērtēšana jāveic, cieši sadarbojoties. Jāuzlabo izglītības iestāžu un uzņēmējdarbības nozares, sociālo partneru, sociālo dienestu (darba biroju), reģionālo iestāžu un NVO savstarpējais sociālais dialogs, lai dalītos ar labas

prakses piemēriem un sekmētu partnerības kā līdzekli pārejai no izglītošanās uz uzņēmējdarbību vai darba dzīvi.

Izglītības un apmācības politikas modernizēšanas ietvaros ir svarīgi palielināt pilsoniskās sabiedrības līdzdalību un uzņēmumu sociālo atbildību uzņēmējdarbības vidē. Turklāt uzņēmējdarbības partneriem var būt svarīga loma studentu jaunu prasmju apguvē; viņi var tikt izmantoti kā piemērs vai paraugs, un profesionāļus var iesaistīt mācību procesā.

Referente uzsver, ka galvenā doma, kas ietverta šajā ziņojumā, ir šāda – nepieciešams ne tikai noteikt darba tirgū ienākošo studentu un cilvēku prasmes un problēmas, ar ko tie saskaras, bet arī rast risinājumus tam, kā uzturēt to individuālās un ekonomiskās neatkarības priekšnoteikumus. Katram cilvēkam ir tiesības uz pieejamu izglītību. Ja mēs vēlamies, lai tā būtu realitāte, ieguldījumiem kvalitatīvā izglītībā jābūt ilgstošiem un pastāvīgiem. Turklāt mums jāizmanto visi papildlīdzekļi, lai palielinātu personīgās labklājības un attīstības iespējas, un tas pilnībā jāatzīst gan Eiropas Savienības, gan valstu līmenī.